

Pohjois-Savo

Palveluopas
sotiemme veteraaneille

LUKIJALLE!	- 5 -
KELA, VETERAANIKUNTOUTUS, KUNTIEN PALVELUT	- 6 -
1. KELAN MAKSAMAT ETUUDET	- 6 -
1.1. Kansaneläke (vanhuuseläke)	- 6 -
1.2. Rintamalisä	- 6 -
1.3. Ylimääräinen rintamalisä	- 6 -
1.4. Eläkkeensaajien asumistuki	- 6 -
1.5. Eläkkeensaajien hoitotuki	- 7 -
1.6. Korvaus hammashoidosta	- 7 -
1.7. Lääkekatto	- 7 -
1.8. Ruokavaliokorvaus (keliakia)	- 8 -
2. RINTAMAVETERAANIN KUNTOUTUS	- 10 -
2.1. Kohderyhmät ja hakumenettely	- 10 -
2.2. Kuntoutusmuodot ja toimintakykyluokat	- 11 -
◆ Avokuntoutus	- 11 -
◆ Päiväkuntoutus	- 11 -
◆ Laitoskuntoutus	- 11 -
◆ Toimintakykyluokat	- 12 -
3. KUNTIEN PALVELUT	- 13 -
3.1. Hoitotakuu	- 13 -
3.2. Hoivatakuu	- 13 -
3.3. Kotipalvelu	- 13 -
3.4. Kotisairaanhoido	- 14 -
3.5. Kuljetuspalvelut	- 14 -
3.6. Omaishoidon tuki	- 14 -
3.7. Palveluseteli	- 15 -
3.8. Apuvälineet ja hoitotarvikkeet	- 15 -
3.9. Asuminen	- 17 -
◆ Asuntojen korjaus/korjausavustukset	- 17 -
◆ Palveluasuminen	- 17 -
◆ Vuorohoito / lyhytaikaishoito	- 17 -
◆ Pitkäaikaishoito	- 17 -
3.10. Terveystenhuollon maksukatto	- 18 -
3.11. Muut tuet	- 18 -

4. KOTITALOUSVÄHENNYS.....	- 19 -
5. HYVÄ TIETÄÄ.....	- 19 -
5.1. Yleisiä periaatteita.....	- 19 -
5.2. Miten valitaan (valitusoikeus).....	- 19 -
5.3. Sosiaaliasiamies	- 20 -
5.4. Potilasasiamies.....	- 20 -
5.5. Kuopion kaupungin palveluneuvoja	- 21 -
5.6. Kuntien yhteystiedot	- 21 -
6. LÄÄKEALENNUS	- 22 -
7. HAUTAUSAVUSTUS.....	- 22 -
JÄRJESTÖJEN PALVELUT	- 23 -
8. SOTAVETERAANILIITON TUKI (AVUSTUKSET).....	- 23 -
8.1. Sosiaalineuvoja.....	- 24 -
9. SOTAVETERAANILIITON NAISJÄRJESTÖ RY.....	- 25 -
10. RINTAMAVETERAANILIITON TUKI.....	- 25 -
10.1. Rintamaveteraanipiirin tuki.....	- 26 -
10.2. Osastojen tukitoiminta.....	- 26 -
11. POHJOIS-SAVON RINTAMANAISET RY.....	- 26 -
12. SOTAINVALIDIEN JA -VETERAANIEN AVUSTAJATOIMINTA	- 27 -
13. VANHUSTYÖN KESKUSLIITTO (ASUNTOJEN KORJAUSNEUVONTA).....	- 27 -
14. LOTTA SVÄRD SÄÄTIÖ	- 28 -
15. YKSITYINEN PALVELUASUMINEN.....	- 28 -
16. MUU JÄRJESTÖTOIMINTA	- 29 -
YHTEYSTIETOJA	- 30 -

- Teillä se tuo sydämen mistaaliläppä vuotaa aika pahasti.
- Mittee se on selevällä kielellä?
- Porstuvan ja kamarin väliovi ei mene ihan kiinni.

H.N. (KUOPIO)

Lukijalle!

Tämä palveluopas on tarkoitettu sotaveteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen. Oppaasta toivomme olevan apua myös veteraanien omaisille ja veteraanien kanssa huoltotyötä tekeville henkilöille.

Palveluopas ei ole kaiken kattava leikkaus sosiaali- ja terveydenhuoltoon, vaan siihen on koottu keskeisimmät ikääntyvää väestöä koskevat palvelut. Oppaassa on kerrottu palveluista, joita lukija voi tarvitessaan tiedustella asuinkunnastaan. Huomioitavaa on, että palvelujen toteutus ja saatavuus kunnittain vaihtelee suuresti.

Palveluoppaan kokoamiseen ovat osallistuneet Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n puheenjohtaja Olavi Karttunen, toiminnanjohtaja Mauno Luukkonen, toimistos sihteeri Eija Iivarinen ja sosiaalineuvoja Riitta Huittinen sekä Rintamaveteraanien Pohjois-Savon piiri ry:n sihteeri Heikki Holopainen.

Palveluoppaan tietojen oikeellisuuden ja tarpeellisuuden ovat tarkastaneet Kelan Kuopion toimiston apulaisjohtaja Markku Simoinen, Kuopion kaupungin palveluneuvoja Merja Kokkonen ja Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry:n sosiaalineuvoja Leena Pesonen. Käyttäjän kannalta opasta ovat tarkistaneet sotaveteraani Kauko Sutinen ja Pohjois-Savon Rintamanaiset ry:n puheenjohtaja Aino Korhonen.

Lämpimät kiitokset teille jokaiselle.

Kunta- ja palvelurakennemuutos on tulossa. Se on jo suunnitteluvaiheessa tuonut esiin huolen palvelujen riittävydestä varsinkin vanhusten huollossa. Myös veteraaniyhdistysten on seurattava tulevia muutoksia ja vaikutettava ikääntyvän sotaveteraanipolven tarvitseman huollon ja hoidon mahdollisimman hyvään toteutumiseen kotikunnassaan.

Kuopiossa 12.3.2007

Sosiaalineuvoja Riitta Huittinen

KELA, VETERAANIKUNTOUTUS, KUNTIEN PALVELUT

1. Kelan maksamat etuudet

Eläkkeistä saa tietoa mm. Kelan oppaista, Kelan sanomat lehdestä, paikallistoimistoista ja työeläkelaitoksista. Yleistä eläketietoa saa myös Eläketurvakeskuksen neuvonnasta puh. (010) 751 4201, sekä internetistä osoitteesta www.kela.fi, josta voi myös tulostaa lomakkeita.

1.1. Kansaneläke (vanhuuseläke)

Kansaneläkkeen saaminen riippuu muiden maksettavien eläkkeiden määrästä, perhesuhteista ja kuntaryhmästä.

1.2. Rintamalisä

Rintamalisä vuonna 2009 on 45,64 euroa kuukaudessa. Rintamalisää maksetaan Suomessa asuvalle miehelle tai naiselle, jolle on myönnetty rintamasotilastunnus, naiselle jolla on rintamapalvelutunnus, rintamatunnus myönnettynä rintamalinnoittajille tai miinanraivaajatunnus. *Tunnuksia on voinut hakea 31.12.1994 saakka.*

Rintamalisä maksetaan rintamasotilaseläkelain perusteella myös miinanraivaajille, joille Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaustehtäviin vuosina 1945 – 1952. Rintamalisään eivät vaikuta saajan tulot eivätkä omaisuus ja se on verotonta tuloa.

1.3. Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan niille Suomessa asuville eläkkeensaajille, jotka saavat rintamalisää ja kansaneläkettä. Jos kansaneläkettä ei makseta siksi, että sotilasvammalain mukainen elinkorko on estänyt sen saamisen, Kela voi myöntää ylimääräisen rintamalisän.

Miinanraivaajille ei makseta ylimääräistä rintamalisää.

Ylimääräinen rintamalisä on verotonta tuloa ja se maksetaan samaan aikaan muun kansaneläkkeen kanssa. Etuus on verotonta tuloa.

1.4. Eläkkeensaajien asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukea voivat hakea pienituloiset 65 vuotta täyttäneet henkilöt, jotka asuvat pysyvästi Suomessa vuokra- tai omistusasunnoissa. Asumiskustannuksina otetaan huomioon kohtuullinen vuokratilakustannus. Tuen määrä riippuu asumiskustannusten lisäksi hakijaperheen koosta sekä tulojen ja omaisuuden määrästä.

Vanhusten vuokra- ja palvelutaloissa asumiskustannukset otetaan huomioon samoin kuin muissa vuokra-asunnoissa. Tuen maksaminen keskeytyy, jos tuensaajan laitoshoidon kestäminen yli 9 kuukautta.

1.1.2007 lukien asumistuki maksetaan joka kuukauden 4. päivänä.

1.5. Eläkkeensaajien hoitotuki

Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan eläkettä saavalle henkilölle, joka tarvitsee toisen henkilön apua ja jonka vamma tai sairaus aiheuttaa erityiskustannuksia. Edellytyksenä on aina, että henkilön toimintakyky on heikentynyt yhtäjaksoisesti ainakin vuoden ajaksi.

Hoitotukea haetaan Kelasta ja hakemukseen liitteeksi tarvitaan C-lääkärintodistus (alle vuoden vanha). Vuoden 2007 alusta hoitotukea voi hakea myös sähköisesti. Hakukaavake löytyy ohjeistettuna www.kela.fi/asiointi.

Lääkärintodistuksen voi lähettää postitse.

Porrastettu **hoitotuki** vuonna 2009:

- hoitotuki 57,32 € / kk
- korotettu hoitotuki 142,70 € / kk
- erityishoitotuki 301,75 € / kk

Hoitotuen maksaminen keskeytyy, jos edunsaajan laitoshoido on jatkuvaa tai on kestänyt yhtäjaksoisesti yli kolme kuukautta.

1.6. Korvaus hammashoidosta

Henkilö, jolle on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus, sekä henkilö, jolle Sota-arkisto on antanut todistuksen osallistumisesta miinanraivaukseen vuosina 1945 – 1952 on oikeutettu saamaan korvausta Kelan kautta maksamistaan suun ja hampaiden hoidon kustannuksista.

Veteraanille maksetaan yksityisen hammaslääkärin hoitokorvaukset Kelan vahvistamien taksojen mukaisesti:

- 60 % hampaan paikkaus ja poisotto
- 100 % tutkimuksista ja ennaltaehkäisevästä hoidosta ja protetiikasta
- 50 % laboratoriotutkimuksista ja protetiikkaan käytetystä materiaalista.

Korvausta saa myös hammaslääkärin määräämien laboratorio- ja röntgentutkimusten sekä lääkkeiden ja korvattavaan hammashoittoon liittyvien matkakustannusten kustannuksista.

Huom. korvausta EI makseta kustannuksista, jotka ylittävät Kelan vahvistaman taksan mukaisen määrän. Tämän vuoksi on etenkin ennen suurempia hoitotoimenpiteitä syytä selvittää, minkä verran tulee olemaan potilaan omavastuuosuus. Korvausta on haettava Kelalta kuuden kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta.

Kelan korvauksia ei saa terveyskeskuksissa suoritetuista hoidoista.

1.7. Lääkekatto

Lääkekatto vuonna 2009 on 672,70 € korvattavista lääkkeistä, perusvoiteista (reseptillä) ja kliinisistä ravintovalmisteista. Kela seuraa asiakkaan maksettaviksi jääviä lääkekustannuksia ja lähettää ilmoituksen rajan ylittymisestä sekä ohjeet lisäkorvauksen saamiseksi. Lisäkorvaus on 100 % lääkekohtaisen 1,50 € suuruisen omavastuuosuuden ylittävältä osalta.

Apteekkien kuitit kannattaa säilyttää mahdollista lisäkorvausta varten, tai merkityttää ostot apteekin Miinus-kirjaan.

Tietoa lääkkeiden, perusvoiteiden ja kliinisten ravintovalmisteiden korvattavuudesta, hinnoista ja keskenään vaihtokelpoisista lääkkeistä voi etsiä internetistä ”Lääkehaku” palvelulla.

Vuoden 2008 alusta voi saada lääkkeiden lisäkorvauksen suoraan apteekista vuotuisen omavastuuosuuden täytyä.

Hakuaika lisäkorvaukselle on 6 kk sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana lisäkorvauksen saamiseen oikeuttava omavastuuraja on täyttynyt.

1.8. Ruokavaliokorvaus (keliakia)

Ruokavaliokorvausta voidaan maksaa 16 vuotta täyttäneille keliakia sairastaville gluteenittoman ruokavalion ylläpitämiseksi. Korvaus vuonna 2009 on 21 euroa kuukaudessa ja on saajalleen verotonta tuloa.

 Lisätietoja yllämainituista etuisuuksista ja muista Kelan toiminnoista saatte Kelan Internet-sivuilta (www.kela.fi) ja paikallisesta Kelan toimistosta.

- Minkä täätsen takija sinun piäs on nuin kiäritty?
- Meinasin iskee naaloo puukolla, niin eukko sano jotta käätä hyvä mies piätäs.

V.J. (Lukkarila)

2. Rintamaveteraanin kuntoutus

2.1. Kohderyhmät ja hakumenettely

Rintamaveteraanilla, joka on osallistunut vuosien 1939–1945 sotiin ja on myönnetty rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus on mahdollisuus saada rintamaveteraanikuntoutusta sekä sotainvalidit joiden haitta-aste on alle 10 %. Tunnusten hakuaika päättyi 31.12.1994.

Jos asianomainen ei muista, niin Kela-kortissa voi olla merkintä R tai MR –tunnus kääntöpuolella tai sotilaspassissa, naisilla on todistus. Paikallisessa Kelan toimistossa on luettelo veteraanitunnuksen omaavista henkilöistä.

Rintamaveteraanin puolisollla on myös oikeus laitospalvelukseen, jos se rintamaveteraanin kuntoutuksen kannalta on tarkoituksenmukaista. Kuntoutuksen tulee tapahtua samanaikaisesti, samassa kuntoutuslaitoksessa.

Kuntoutukseen haetaan paikallisen terveyskeskuksen kautta, jossa on veteraaniasiamies, kuntoutussihteeri tai henkilö, joka vastaanottaa hakemukset. Terveyskeskuksesta saa myös hakemuskäytökkeen, jonka täyttämiseksi voi viranhaltija tai omainen auttaa. Lisäksi tarvitaan lääkärintodistus, joka ei saa olla vuotta vanhempi. Hakemusten palauttamisessa on kuntakohittaiset määräykset. Joissakin kunnissa voi palauttaa pitkin vuotta ja toisissa on määräaika.

Rintamaveteraanin puolisollla on samanlainen hakumenettely.

Eräissä Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä palvelleiden kuntoutus (Laki 1039/97)

Kuntoutusta voivat saada:

- 1) Henkilöt, joille Sota-arkisto on myöntänyt todistuksen palvelusta eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä. Todistusta ei voi enää hakea Sota-arkistosta, mutta todistusta voi tiedustella osoitteesta Sota-arkisto, PL 54, 00581 Helsinki, puh. (09) 1812 6544.
- 2) Henkilöt, jotka vuosien 1939–45 sotien aikana ovat palvelleet ulkomaalaisina vapaaehtoisina osallistuen varsinaisiin sotavoimiin Suomen puolustusvoimien joukossa ja jotka asuvat joko Suomessa tai entisen Neuvostoliiton alueella.
- 3) Karjan evakuointitehtäviin sotatoimialueella osallistuneet miehet.
- 4) Neuvostoliiton partisaani-iskujen kohteeksi joutuneet henkilöt, jotka ovat saaneet Valtionkonttorista kertakorvauksen iskujen johdosta. Myös ne, jotka olisivat olleet oikeutetut partisaani-iskujen uhrien korvaukseen, jos olisivat määräajassa sitä hakenneet voivat hakea kuntoutusoikeutta.

Kuntoutusoikeuden haku ryhmissä **3** ja **4** päättyi vuoden 2006 lopussa.

Erillisryhmiin kuuluva veteraani eli yllämainitut hakevat suoraan kuntoutusta Valtionkonttorilta. **Hakulomakkeita** saa terveyskeskuksesta tai Valtionkonttorin verkko-osoitteesta: www.valtiokonttori.fi >lomakkeet>sotilasvamman- ja veteraaniasioiden hakemuslomakkeet>erityisryhmien kuntoutus.

Hakemukseen liitteeksi tarvitaan lääkärintodistus terveydentilasta.

Laitoskuntoutusjakso voidaan Valtionkonttorin harkinnan mukaan jakaa myös aviopuolison kanssa. Hakumenettely on sama.

Hakemukset toimitetaan Valtionkonttoriin osoitteella PL 14, 00054 Valtionkonttori, puh. (09) 7725 8490.

Kuntoutusjaksoja suositellaan vuosittain toistuvaksi. Kuntoutus suositellaan toteutettavaksi siten, että puolet on avokuntoutusta ja puolet laitoskuntoutusta.

2.2. Kuntoutusmuodot ja toimintakykyluokat

Avokuntoutus

Avokuntoutus voi olla:

- päivä kuntoutusta
- avokuntoutusta (fysio-, puhe- ja toimintaterapian sekä muun terapian yksilölliset hoitokaksot)
- psykososiaalinen ja muu ryhmäkuntoutus
- erilaiset sopeutumisvalmennuskurssit
- kotikuntoutusta
- jalkahoitoa, jota voi käyttää yksinomaan avokuntoutuksena.

Avokuntoutuksen hoitokerrat ovat:

- toimintakykyluokka 3 enintään 20 hoitokertaa
- toimintakykyluokka 1 ja 2 enintään 30 hoitokertaa

Päiväkuntoutus on sisällöltään samantyyppinen kuin laitoskuntoutus sillä erolla, että asiakas yöpyy kotonaan. Kela maksaa matkat kokonaisuudessaan.

Päiväkuntoutusmäärät ovat TKL 1 ja 2, enintään 20 päivää ja TKL 3, 10 päivää.

Päivä- tai muu avokuntoutus on ensisijainen kuntoutusmuoto silloin, kun avokuntoutus mahdollistaa tavoitellun hoitotuloksen.

Kuntoutuksesta päätettäessä tulee ottaa huomioon rintamaveteraanin terveydentila, kuntoutusta antavan toimintayksikön toiminnan laatu sekä maantieteelliset ja muut olosuhteet.

Puolisolla ei ole oikeutta avokuntoutukseen.

 Muuhun kuin kotikuntoutuksena toteutettuun avokuntoutukseen tulisi tarvittaessa sisällyttää myös yksi kotikäynti. Käynnillä voidaan arvioida veteraanin kotona selviytymistä sekä mahdollisia asunnon muutos- ja apuvälinetarpeita.

Laitoskuntoutus

- Laitoskuntoutus tapahtuu Valtionkonttorin määräämissä kuntoutuslaitoksissa.
- Kuntoutusjakson pituus on toimintakykyluokassa 1 ja 2 enintään 4 viikkoa.
- Puolison kuntoutusjakson pituus on 2 viikkoa.
- Toimintakykyluokassa 3 kuntoutusjakso on 10 vrk ja puolison jakson pituus 10 vrk.

Toimintakykyluokat

TKL = toimintakykyluokka 1: Vaikea fyysinen tai psyykkinen toimintakyvyn häiriö. Veteraani on osittain tai jatkuvasti riippuvainen toisen henkilön tuesta.

TKL 2: Keskivaikea toimintakyvyn häiriö. Veteraani on pääosin omatoiminen, mutta tarvitsee jonkin verran apua.

TKL 3: Veteraani on omatoiminen ikä huomioiden.

Kela maksaa kuntoutettavalle rintamaveteraanille ja hänen kanssaan kuntoutuksessa olleelle aviopuolisolle matkasta aiheutuneet tarpeelliset **matkakustannukset** kokonaisuudessaan.

- Eepä se lääkärij sanona oekein mittään minun vaevastaen.
- Niillä kun on se vaetiolovelevollisuus.

J.H. (Pielavesi)

3. Kuntien palvelut

3.1. Hoitotakuu

Hoitotakuu tuli voimaan 1.3.2005. Hoitotakuu on potilaalle annettu takuu siitä, että ellei hänen sairauttaan voida hoitaa määräajassa omassa hoitoyksikössä, sen hoito jossain muussa hoitoyksikössä maksetaan.

Jokaisella on oikeus saada perusterveydenhuollon ammattilaisen ensiarvio tilanteestaan kolmen päivän kuluessa, erikoislääkärin arvio kolmessa viikossa ja lääketieteellisesti perusteltu hoito tai toimenpide 3 – 6 kuukaudessa. Hoitotakuussa on kysymys julkisen sektorin velvollisuuksista ja kansalaisten oikeuksista, kun kyseessä on kiireetön hoito.

3.2. Hoivatakuu

Sosiaalihuoltolain 40 a § muutos, joka tuli voimaan 1.3.2006.

Kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä henkilön iästä riippumatta. Ei-kiireellisissä tapauksissa kunnan on järjestettävä:

- 1) 80 vuotta täyttäneelle henkilölle sekä
- 2) Kelan eläkkeensaajan erityishoitotuen saajalle iästä riippumatta

pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun henkilö itse taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa tai muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi.

Palvelutarpeen arviointi koskee sekä sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja kuten koti- ja asumispalveluja, omaishoidon tukea ja laitoshoidtoa että sosiaalihuollon erityislakien mukaisia palveluja kuten vammaispalveluja, päihdehuollon palveluja ja toimeentulotukea. Palvelutarpeen arviointi määräajassa koskee henkilöitä, jotka eivät ole sosiaalipalvelujen piirissä sekä henkilöitä jotka ovat palvelujen piirissä, mutta palvelutarpeessa tapahtuu muutoksia.

 Palvelutarpeen kartoitus ei automaattisesti takaa **palvelujen saatavuutta**, vaan se perustuu henkilön hakemukseen ja viranomaisen päätökseen.

3.3. Kotipalvelu

Kunnallinen kotipalvelu tarkoittaa kodinhoitoavun antamista vanhuksille, pitkäaikaissairaille ja vammaisille heidän kotonaan. Kotipalveluna järjestetään myös erilaisia tukipalveluja kuten: ateria-, kuljetus-, kylvetys-, turva sekä pyykkipalvelut.

Mikäli avun tarve on jatkuvaa ja säännöllistä, tehdään vanhukselle hoito- ja palvelusuunnitelma vanhuksen, omaisten ja hoitoon ja huolenpitoon osallistuvien työntekijöiden yhteistyönä.

Kotipalvelulla on myös usealla paikkakunnalla ilt- ja yöpartiot, jotka käyvät huonokuntoisten asiakkaiden luona. Kotipalvelua voi myös saada omaisen tarvitessa virkistystä ja lomaa.

Ateriapalvelu voidaan järjestää eri tavoin vanhuksen avun tarpeesta ja asuinpaikasta riippuen. Ateria tuodaan kotiin tai vanhus käy syömässä esim. palvelukeskuksessa.

3.4. Kotisairaanhoido

Kotisairaanhoidon tarkoituksena on mahdollistaa kotona asuminen sairaudesta huolimatta huolehtimalla tarvittavista terveyden- ja sairaanhoidon palveluista hoitosuunnitelman mukaisesti.

Kotisairaanhoidossa työskentelee sekä terveydenhoitajia, sairaanhoitajia että lähihoitajia. Terveyskeskuksessa voi olla nimettynä kotisairaanhoidosta vastaava lääkäri. Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan terveyskeskuslääkärit tekevät myös kotikäyntejä.

Useimmissa kunnissa on sosiaali- ja terveystyö yhdistetty ja toimeenpanevana yksikkönä on sosiaali- ja terveyskeskus. Samoin kotipalvelu ja kotisairaanhoido tekevät yhteistyötä kotihoito tai kotipalveluyksikkö nimikkeellä.

Kotipalvelu ja kotisairaanhoido ovat maksullisia palveluja. Perittävä korvaus määräytyy ruokakunnan koon ja sen yhteenlaskettujen bruttotulojen perusteella.

Tarkempia tietoja saat paikkakuntasi sosiaali- ja terveyskeskuksesta.

3.5. Kuljetuspalvelut

Kunta voi myöntää kuljetuspalveluja joko sosiaalihuolto- tai vammaispalvelun perusteella.

Kuljetuspalvelut tarkoittavat mahdollisuutta käyttää erityiskuljetusta, taksia tai invataksia alennetulla hinnalla, joka vastaa julkisen liikenteen taksoja. Tuki on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät voi käyttää joukkoliikennevälineitä.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu on tarveharkintaista ja se riippuu kunnan määrärahoista ja henkilön tuloista.

Vaikeavammaisella henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan oikeus vähintään 18 yhden-suuntaiseen matkaan kuukaudessa. Ne ovat tarkoitettu asioimiseen tai virkistykseen eikä niitä voi käyttää matkustettaessa terveydenhuollon yksiköihin tai kuntoutukseen.

Tarkemmat tiedot paikkakuntasi sosiaalitoimistosta.

3.6. Omaishoidon tuki

Laki omaishoidon tuesta tuli voimaan 1.1.2006.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön kotona tapahtuvan hoidon tai muun huolenpidon turvaamiseksi annettavaa hoitopalkkiota ja / tai sosiaali- ja terveyspalveluja.

Jos kotona hoidetaan huonokuntoista tai pitkäaikaissairasta henkilöä, hänen hoidostaan voidaan tietyin edellytyksin maksaa omaishoidon tukea. Tukea myönnetään kunnan määrärahojen puitteissa.

Keskeisimpänä myöntämisperusteena pidetään hoidon sitovuutta. Hoitajan ja hoidettavan ei tarvitse asua yhdessä. Hoitajana voi toimia joko hoidettavan omainen tai läheinen henkilö.

Hoidon tarpeen arvioimiseksi kotipalveluohjaaja / tai vastaava virkailija tekee kotikäynnin.

Omaishoidon tuen saaminen edellyttää, että kunta ja hoitaja tekevät omaishoitosopimuksen, johon liittyy hoito- ja palvelusuunnitelma sekä asiakastiedote. Kunnan kanssa sopimuksen tehneelle hoitajalle kertyy työstään työeläketurvaa. Omaishoidon tuki on veronalaista tuloa. Kunta huolehtii myös omaishoitajan tapaturmavakuutuksesta.

Hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellään hoidettavalle annettavien palvelujen lisäksi myös hoitajalle suunnatut omaishoitoa tukevat palvelut. Omaishoidon tuen saajalla on oikeus vuoden 2007 alusta saada vähintään kolme vapaapäivää sellaista kuukautta kohti, jonka aikana hoitotyö on erittäin sitovaa. Sitovaksi katsotaan yleensä 16 hoitopäivää, mutta kunnissa voi olla erilaiset vaatimukset hoitopäivien suhteen. Kunta huolehtii hoidon järjestämisestä lakisääteisen vapaan ajaksi.

Tarkempia tietoja oman kunnan sosiaalitoimistosta.

3.7. Palveluseteli

Kunta voi järjestää sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut myös antamalla asiakkaalle palvelusetelin.

Palveluseteli on palvelujen järjestämistapa muiden vaihtoehtojen rinnalla. Asiakas hakee palvelua. Kunta arvioi palvelutarpeen ja tekee päätöksen sekä laatii yhdessä asiakkaan kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelman.

Asiakas valitsee palveluntuottajan kunnan hyväksymistä palvelun tarjoajista ja ostaa häneltä tarvitsemansa palvelun käyttäen siihen palveluseteliä.

Kunta päättää palvelusetelin arvon lain sallimissa rajoissa. Kotitalouden koko ja tulot vaikuttavat palvelusetelin arvoon. Palvelusetelin arvo on vähintään 20 € tunnilta ja se on henkilökohtainen.

Palvelusetelin käyttö ei ole kovin yleistä muussa kuin omaishoitajien vapaapäiväjärjestelyissä.

3.8. Apuvälineet ja hoitotarvikkeet

Apuväline on laite tai vastaava, joka edistää tai ylläpitää henkilön toimintakykyä ja osallistumista silloin, kun se vamman sairauden tai ikääntymisen vuoksi on heikentynyt.

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia apuvälineitä ovat lääkinällisin perustein todetun toimintavajavuuden korjaamiseen tarkoitetut laitteet tai vastaavat, joita vajaakuntoinen henkilö tarvitsee selviytyäkseen päivittäisissä toiminnoissaan.

Apuvälineen voi saada henkilö, jolla lääkäri on todennut sairaudesta tai vammasta johtuvan toimintavajavuuden ja sen aiheuttaman apuväline tarpeen.

Apuvälineen asiantuntija arvioi apuvälineen asiakkaan kokonaistilanteen, jonka lähtökohtana on:

- henkilön toimintakyky
- suoriutuminen päivittäisissä toiminnoissa
- toimintaympäristö
- elämän tilanne
- yksilölliset tarpeet
- apuvälineen käytön tavoite

Aloitteen apuvälineen saamiseksi voi tehdä henkilö itse, hänen omaisensa tai muu lähihenkilönsä, terapeutti, lääkäri tai muu asiakkaan tilanteen tunteva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilainen ottamalla yhteyttä kyseisiä apuvälineitä myöntävään tahoon esim. oman kunnan terveystalouteen.

Apuvälineitä voi saada myös lainaksi terveyskeskusten apuvälinelainaamoista. Kalliit apuvälineet, kuten esim. sähköpyörätuolit ja hallintalaitteet ovat keskussairaalan kautta saatavia välineitä.

Apuvälineitä on monenlaisia ja moneen tarpeeseen. Niitä hankittaessa kannattaa kääntyä asiantuntijoiden puoleen Lisätietoja apuvälineistä saa mm. terveyskeskuksesta, kotihoidosta, kuntoutusohjaajilta.

Ikääntymisen myötä alkavat voimat heiketä. Niinpä esim. kotitaloustöitä helpottamaan on erilaisia pienempiä apuvälineitä olemassa, joita voi itse hankkia. Näitä myyvät hyvin varustetut tavaratalot, Respecta, Esperi jne.

Kuulon apuvälineet

Kuulon apuvälineet hankitaan alue- tai keskussairaalan kuuloaseman kautta. Sinne pääsee yleislääkärin läheteellä. Jos sairaalan kuulontutkimuksissa todetaan kuulokojeen tarpeellisuus, henkilöllä on oikeus saada maksutta tarvitsemansa kuulon apuvälineet ja kuntoutuspalvelut.

Kuulon apuvälineitä ovat kuulokoje, kommunikaattori, herätyskello, puhelinvahvistin, kaula- ja tyynysilmukka tai infrapunalaite radion tai tv:n kuunteluun.

Ympäristönhallintalaitteet

Turvapuhelin on kotipuhelimeen liitetty hälytyslaite, sekä rannehälytin tai kaulassa riippuva hälytin, joka mahdollistaa avun kutsumisen tarvittaessa. Hälytysjärjestelmän voi kytkeä omaisille, naapurille tai turvapalvelun tarjoajalle. Yhteys saadaan painamalla tätä ranteessa olevaa tai kaulassa riippuvaa hälytintä, jolloin turvapuhelin soittaa automaattisesti siihen ohjelmoituihin numeroihin. Turvapuhelin on maksullinen.

Turvapuhelinta voi kysyä oman kunnan kotipalvelusta. Useat eri laitevalmistajat vuokraavat tai myyvät turvapuhelimia. Edellisen lisäksi on olemassa erilaisia hälyttämiä kuten liesihälytin, ulko-oven kulun valvonta, ovikellon ja puhelimen soiton ilmaisimet.

Ympäristönhallintalaitteilla tarkoitetaan mm. sähkökäyttöisten koneiden ohjaus- ja hallintalaitteita, joilla voi säädellä mm. valaistusta, avata ovia ja ikkunoita avata tv:n tai laittaa esim. kahvinkeitin päälle. Liikkumisen apuvälineitä ovat tukitangot, kahvat ja kaiteet.

Elektronisista turvajärjestelmistä ja ympäristönhallintalaitteista saa tietoa kansanterveys- ja vammaisjärjestöistä, kuntoutusohjaajilta ja laitevalmistajilta.

Hoitotarvikkeet (terveyskeskus)

Hoitotarvikkeisiin kuuluvat mm. katetrit, avanne- ja virtsapussit, vaipat sekä sokeritautia sairastavien päivittäiset hoitotarvikkeet. Näiden saamiseksi tarvitaan lääkärin määräys, jonka jälkeen niitä voi tiedustella kotisairaanhoidosta / kotihoidosta.

Kuntaliiton sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaan hoitotarvikkeita tulisi saada maksutta, jos hoidon tarve jatkuu yli 3 kuukautta. Lisätietoja kuntakohtaisista menettelyistä saa kunnan terveyskeskuksesta.

3.9. Asuminen

Asuntojen korjaus/korjausavustukset

Vanhusten ja vammaisten korjausavustusta voi saada, jos asunnon pysyvästä asukkaista vähintään yksi on täyttänyt 65 vuotta tai on vammainen. Avustusta myönnetään ympärivuotisessa asuinkäytössä olevan asuinrakennuksen omistajalle enintään 40 % hyväksytyistä korjauskustannuksista.

Korotettua avustusta voidaan myöntää, jos ruokakuntaan kuuluu rintamaveteraani ja korkeamman avustuksen myöntäminen on ruokakunnan taloudellinen asema huomioon ottaen erityisen tarpeellista. Lisäävustus voi olla 30 % hyväksytyistä kustannuksista eli yhteensä 70 %.

Asuntoa on käytettävä viisi vuotta avustuksen myöntämisen jälkeen vanhusten tai vammaisten asuntona.

Korjausavustusta haetaan pääsääntöisesti siltä kunnalta, jonka alueella korjattava asunto sijaitsee. Valtion asuntorahasto päättää avustusten hakuajan ja päätös tulee olla ennen töiden aloittamista.

Lisätietoja ja tarkennuksia esim. tulorajoista kannattaa kysyä oman kunnan asuntoviranomaisilta.

Vanhusten keskusliitolla on myös korjausneuvoja, joka avustaa veteraanien asuntojen korjauksissa. **Katso tarkemmat tiedot sivulta 27.**

Palveluasuminen

Kunnan palvelutalot ja -asunnot ovat yleensä vuokra-asuntoja, joihin haetaan oman kunnan sosiaali- tai asuntotoimiston kautta.

Asumispalveluilla tarkoitetaan palvelutaloissa järjestettäviä tukipalveluja, jotka pääsääntöisesti asukas itse kustantaa.

Asunnot on tarkoitettu ikääntyneille, jotka tarvitsevat palveluja eivätkä kykene enää kotipalvelun turvinkaan asumaan kotona. Palvelutaloissa asutaan normaaleissa asunnoissa, joihin järjestetään palveluja yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Tehostetussa palveluasumisessa asukas saa yksilöllistä ympärivuorokautista hoitoa, johon sisältyy myös henkilökunnan päivystys yöaikana.

Vuorohoito / lyhytaikaishoito

Vuorohoidon tarkoituksena on tukea asiakkaan kotona asumista. Vuorohoito voi kestää muutamasta vuorokaudesta yhteen kuukauteen ja sitä voidaan järjestää laitoksissa, hoitokodeissa tai palvelutaloissa.

Pitkäaikaishoito

Pitkäaikaishoitoa annetaan kunnallisissa ja yksityisissä palvelukeskuksissa sekä hoito- ja hoi-vakodeissa. Vaikeasti sairaat vanhukset hoidetaan terveyskeskuksen vuodeosastolla tai sairaalassa.

Laitoshoitomaksua määrättäessä kuntien tulee ottaa huomioon kotiin jäävän perheen elatus. Jos pitkäaikaishoitoon lähtee perheen suurempituloinen puoliso, hoitomaksu lasketaan puolisoiden yhteenlaskettujen tulojen perusteella, jolloin maksu on 41 % nettotulojen yhteismäärästä. Jos hoidossa on perheen pienempituloinen puoliso tai yksinasuva henkilö, hoitomaksu on 82 % hänen omista tuloistaan, kuitenkin 90 € (veteraanit 90 € + rintamalisä) on jätävä omaan käyttöön.

3.10. Terveydenhuollon maksukatto

Kunnallisen terveydenhuollon asiakasmaksuissa on 590 € maksukatto kalenterivuotta kohti.

Maksukatton täytyttyä asiakas saa avohoidon palvelut pääsääntöisesti maksutta.

Lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu alenee 14 € maksukatton saavuttamisen jälkeen. Alle 18-vuotiaiden maksut otetaan huomioon huoltajan maksukatossa.

Maksukattoon lasketaan mukaan terveyskeskuksen avosairaanhoidon lääkäripalvelut, fysioterapia, sarjahoito, sairaalan poliklinikkamaksut, päiväkirurgian maksu sekä lyhytaikaisen laitoshoidon maksut niin terveydenhuollon kuin sosiaalihuollon laitoksissa.

Maksukattoon **EI** lasketa mukaan maksuja esim. hammashoidosta, sairaankuljetuksesta, lääkärintodistuksista, erikoismaksuluokan lisämaksuja, yksityislääkärin läheteellä tehtävien laboratorio- ja kuvantamistutkimusten (esim. röntgen-, ultraääni- tai magneettikuvaus) maksuja eikä tulosidonnaisia maksuja.

 Terveyspalvelujen käyttäjän on itse seurattava maksukatton täyttymistä. Tätä varten hän saa terveyskeskuksesta seurantakortin. Alkuperäiset maksukuitit on säilytettävä, sillä ne on tarvittaessa esitettävä ennen kuin asiakas saa todistuksen maksukatton täyttymisestä. Todistuksen antaa terveyskeskus tai muu julkinen terveydenhuolto.

3.11. Muut tuet

Useimmilla kunnilla on talousarvioon liittyen erilaisia tukitoimia veteraaneille. Esimerkiksi vapautus terveyskeskusmaksuista, vuosittainen veteraanitarkastus, ilmainen uimahallikäynti, ilmaiset paikoitusmaksut jne. Kuntakohtaiset tiedot saat yhdistyksen puheenjohtajilta ja kunnan virastosta.

Jos rahat ei riitä...

Kunnilla on ennaltaehkäisevän toimeentulotuen varat käytettävissä. Näistä voidaan maksaa kertasuorituksena, yllättäviä, hyvin perusteltuja menoja, esim. pitkä sairaalajakso.

Jos henkilö kuollessaan on varaton, hänen hautausmenoihinsa on mahdollisuus saada avustusta kunnan sosiaalitoimistosta (toimeentulotuki).

Lisätietoja tulorajoista ja maksuperusteista saa kunnan sosiaalitoimistosta (toimeentulotukiasiat).

4. Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen saa henkilö, joka maksaa kotonaan tai vapaa-ajan asunnossaan tehdystä työstä ulkopuoliselle työntekijälle palkkaa tai työkorvausta. Tällaisia palveluja voivat olla kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöt sekä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyöt.

Vuoden 2005 alusta vähennysoikeus laajeni koskemaan myös verovelvollisen tai puolison vanhemmille tai isovanhemmille ostettuja palveluja.

Vuoden 2006 verotuksesta alkaen on voinut vähentää myös sotainvalidien ja -veteraanien kotiavustajatoiminnan asiakasmaksut.

Yritykselle tai yleishyödylliselle yhteisölle maksetusta arvonlisäverollisesta työkorvauksesta voi vähentää kotitalousvähennyksenä 60 %. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä yhtä verovelvollista kohti on 3 000 € vuodessa ja omavastuu on 100 €. Kumpikin puolisoista voi tehdä kotitalousvähennyksen erikseen, jolloin vähennyksen enimmäismäärä on 6 000 € vuodessa.

Kotitalousvähennystä vaadittaessa veroviranomainen edellyttää selvitystä remontista ja kaikista töistä laskut. Verotoimistosta saa myös lisätietoja.

5. Hyvä tietää...

5.1. Yleisiä periaatteita

Suomalainen sosiaaliturva- ja palvelujärjestelmä takaa kaikille tietyn perustoimeentulon ja avun. Lähtökohtana on oikeus palvelujen saamiseen, jos sairaus, vammaisuus tai ikääntyminen aiheuttaa käytännön vaikeuksia tai avuntarvetta.

Taloudellisia tukia ja palveluja täytyy aina erikseen hakea – niitä ei saa automaattisesti. Hakeminen saattaa tuntua vaikealta, mutta apua kannattaa aina hakea.

Hallintolain mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalleen neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin. Neuvonta on maksutonta. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, hänen on pyrittävä opastamaan asiakas oikeaan osoitteeseen. Jos hakija on tyytymätön saamaansa päätökseen, hän voi yleensä hakea muutosta päätökseen, ts. hänellä on valitusoikeus.

5.2. Miten valitan (valitusoikeus)

Jos asiakas on tyytymätön viranhaltijan päätökseen, hänellä on oikeus eri tavoin pyytää muutosta päätökseen.

Yleensä päätökset annetaan kirjallisena ja päätöksen kääntöpuolella on ohjeistus, millaista menettelytapaa päätöksen oikaisuun on mahdollista käyttää. Seuraavassa on keskeiset näihin asioihin liittyvät menettelytavat.

- ❖ Viranomaisella on mahdollisuus itse muuttaa tekemäänsä päätöstä. Mikäli on tyytymätön viranhaltijan tekemään ratkaisuun, niin voi neuvotella välittömästi päätöksen tehneen viranhaltijan kanssa tuoda mahdollisesti lisäperusteluja ja selvittää jo aikaisemmin annettuja selvityksiä. Tärkeää on, että itseoikaisupyyntö esitetään välittömästi päätöksen tiedonsaannin jälkeen.

❖ Kunnan sosiaalitoimi (sosiaalihuoltolaki, vammaispalvelulaki)

Kunnan sosiaalitoimen viranhaltijan päätökseen tyytymätön voi 14 päivän kuluessa esittää oikaisuapuyynnön eli saattaa asian sosiaalilautakunnan tutkittavaksi. Edelleen sosiaalilautakunnan päätökseen tyytymätön voi valittaa hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa. Yleensä kannattaa ennen valitustoimenpiteitä keskustella esim. kunnan sosiaaliasiamiehen kanssa, jolta saa tarkat ohjeet menettelystä, kunkin asian kohdalla.

❖ Kunnallinen terveydenhuolto
(Potilaslaki, potilasvahinkolaki, hallintolainkäyttölaki)

Terveydenhuolto on enimmäkseen hoitotoimintaa, jossa ei ole hallintopäätöksiä. Näin ollen ei ole käytössä valitusmenettelyä, vaan asiakkaan oikeussuoja rakentuu kirjalliselle muistutus-, kantelu- tai vahingonkorvausmenettelylle.

Potilasasiamieheltä saa apua ja neuvoja potilaan asemaan ja oikeuksiin sekä vahingonkorvauksiin sekä apuvälinepäätöksiin liittyvissä kysymyksissä.

❖ Kela

Kelan päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta kirjallisesti. Se on osoitettava muutoksenhakuelimelle ja toimitettava Kelan toimistoon 30 päivän kuluessa päätöksen tiedonsaannista. Paikallistoimisto tutkii ensin tapauksen ja jos hyväksyy sen, ja antaa uuden päätöksen, niin valitus raukeaa. Jos vaatimukset osittain hyväksytään paikallistoimisto antaa väliaikaisen päätöksen ja lähettää valituksen muutoksenhakuelimelle tutkittaviksi.

Jos paikallistoimisto ei tee päätöstä, lähettää se valituskirjelmän suoraan muutoksenhakuelimelle käsiteltäväksi.

Tarkeimmat tiedot muutoksenhausta ja sairausvakuutusasioista saatte Kelan paikallistoimistoista.

5.3. Sosiaaliasiamies

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista edellyttää kuntia nimeämään asiamiehen joko yksin tai yhdessä useamman kunnan kanssa. Sosiaaliasiamieheltä saa neuvoja ja käytännön opastusta kaikissa sosiaalihuoltoon ja sen lainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Sosiaaliasiamiehen palvelut ovat maksuttomia ja hänen tehtävänä on tiedottaa ja valvoa asiakaidensa etuja ja oikeuksia. Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot saa kunnan virastosta tai sosiaali- ja terveysvirastosta.

5.4. Potilasasiamies

Jokaisessa terveydenhoitoyksikössä on nimetty potilasasiamies, joka pohjautuu lakiin potilaan oikeuksista. Hänen tehtävänä on valvoa potilaan etuja ja oikeuksia.

Mikäli koette, että terveydenhoidossa tai sen yhteydessä saamassanne kohtelussa on ollut puutteita, voitte käännyä potilasasiamiehen puoleen. Häneltä saatte neuvoa ja käytännön opastusta kaikissa terveydenhuollon potilaslainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Potilasasiamiehen palvelut ovat maksuttomia

5.5. Kuopion kaupungin palveluneuvoja

Palveluohjaajan työhön kuuluu asiakaslähtöisten palvelukokonaisuuksien luominen. Yhdessä asiakkaan ja/tai hänen omaisensa kanssa arvioidaan palvelujen tarvetta ja etsitään vaihtoehtoja vastaamaan tarpeeseen. Asiakasta autetaan myös konkreettisesti palvelujen järjestämisessä. Palveluohjaajan on mahdollista tehdä kotikäyntejä mutta tapaaminen voidaan järjestää myös muualla.

Puhelinneuvonta on tärkeä osa palveluohjaajan työtä. Puhelimitse on helppo ottaa yhteyttä myös omaisensa asiassa.

Palvelu koskee kuopiolaisia ⇨ puh. (017) 183 441

5.6. Kuntien yhteystiedot

Tähän oppaaseen ei ole koottu kuntien yhteystietoja, vaan ne ovat saatavissa puhelinluettelosta sekä jokaisella kunnalla on internetissä kotisivut, josta löytyvät päivitettyt tiedot henkilöstöstä.

Kunta- ja palvelurakennemuutos on tulossa. Sitä koskeva puitelaki on hyväksytty eduskunnassa 12.1.2007 ja tulee voimaan 23.2.2007.

Lain keskeinen sanoma on, että terveydenhuoltoon ja siihen kiinteästi liittyvät sosiaalipalvelut tulisi muodostaa 20 000 asukkaan kokoisista yhteistoiminta-alueista. Lain toteuttamisen takaraja on 1.1.2013.

– Miten tämä tulee vaikuttamaan Pohjois-Savossa, jossa useiden kuntien asukasmäärä jää alle 20 000 asukkaan, sen tulevaisuus näyttää palvelujen tuottamisessa. Näin ollen emme ole tähän laittaneet kuntien yhteystietoja.

Tämä palveluopas tulee sähköisessä muodossa ilmestymään huhtikuun lopussa 2007.

⇨ Linkki on: www.sotaveteraaniliitto.fi/sosneuvojat.htm

⇨ Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri osiossa on linkki palveluoppaaseen.

🔔 Jos haluat lisätä tai päivittää joltakin tietoja, niin ole hyvä ja ilmoita niistä Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin toimistoon, puh. (017) 262 3099 tai email: pohjois.savo.svp@sotaveteraaniliitto.fi

6. Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tai Sota-arkiston antama miinanraivaajatodistus, saa kaikissa apteekeissa 10 % alennuksen. Alennus koskee itsehoitolääkkeitä ja peruskorvattavia lääkkeitä. Se ei koske erityiskorvattavia eikä merkittäviä ja kalliita peruskorvattavia lääkkeitä.

Alennuksen saamiseen tarvitaan esim. kuvallinen Kela – kortti, jossa on R- tai MR- tunnus kortin kääntöpuolella. Apteekki voi hyväksyä myös sotilaspassin tai muun todistuksen kunhan siitä käy selville, että asiakas on sotaveteraani. Alennus on henkilökohtainen

7. Hautausavustus

Vuoden 2004 alusta voimaantulleen hautaustoimilain mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien ja seurakuntayhtymien hautausmaat ovat yleisiä hautausmaita. Niillä hautaus-toimessa perittävien perusteiden tulee olla samat kaikille.

Lain mukaan seurakunta tai seurakuntayhtymä voi kuitenkin myöntää joko osittain tai kokonaan vapautuksen hautasijasta, hautaamiseen liittyvistä palveluista ja haudan hoidosta perittävistä maksuista. Vapautuksen voi saada tunnuksen omaava veteraani tai muusta siihen rinnastettavasta syystä. Säännöstä voidaan soveltaa myös muihin Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleisiin henkilöihin. Maksuvapaus voi koskea myös em. henkilön puolisoa.

Laki ei velvoita seurakuntia maksuvapautuksiin, joten päätäntävalta on seurakunnilla.

Kuolemantapauksen sattuessa ota yhteys seurakunnan toimistoon, josta saa tiedon menettelystä omassa seurakunnassasi. Todennäköisesti myös hautaustoimistot tietävät menettelyn.

Joissakin kunnissa kunta/yhdistys kustantaa veteraanien haudalle havuseppeleen. Tarkemmat tiedot yhdistysten puheenjohtajilta.

Ilmari tuli veteraanikisoista ja kommentoi Saarelle:

- Voetin saankymmenen metrin aejjat.
- Mittee täämistä sinä niillä tiet?

S.L. (Salo)

JÄRJESTÖJEN PALVELUT

8. Sotaveteraaniliiton tuki (avustukset)

Veteraani, jonka kuukausitulo on 1050 €/ bruttona ja on Suomen Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksen jäsen ja hänen puolisonsa tai leskensä voi hakea avustusta Pohjois-Savon Sotaveteraanipiirin kautta. Myös paikalliset yhdistykset saattavat myöntää avustuksia.

Avustuksia myönnetään lääke- ja hoitokulujen omavastuuosuuksiin, silmälaseihin, apuvälineisiin, joita ei ole saanut kunnan korvaamana, sekä kotona asumista tukeviin kodinmuutostöihin.

Avustusten suuruus vaihtelee noin 200 – 700 € riippuen kuluista ja on vuosittain kertaluonteinen.

Avustuksen hakemiseen tarvitaan:

- Hakemuskäytävä, jota saa yhdistyksen puheenjohtajalta tai sihteeriltä.
- Verotustodistus edelliseltä vuodelta. Jos puoliso on elossa, niin myös hänen verotustodistuksensa.
- Kuitit anottavasta kohteesta.

Jos kysymyksessä on kodinmuutostyöt, niin tarvitaan lausunto joko korjausneuvojalta tai kunnan virkailijalta.

Hakemus täytettynä ja tarvittavine liitteineen toimitetaan joko yhdistyksen puheenjohtajalle tai sihteerille, joka hoitaa hakemuksen edelleen Sotaveteraanipiiriin, josta avustukset pääosin myönnetään. *Sivulla 26* on lueteltu ne tapaukset, joihin avustuksia ei myönnetä (Sotavahinkosäätiön ohjeen mukaisesti).

Hakemusten täyttämiseksi antavat yhdistyksen jäsenet apua.

8.1. Sosiaalineuvoja

Suomen Sotaveteraaniliitto on aloittanut sosiaalineuvojapalvelut vuonna 2004 sotaveteraaneille, heidän puolisoilleen sekä läheisilleen. Sosiaalineuvoja opastaa sotaveteraaneja erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon kysymyksissä, etuuksissa sekä niiden hakemisessa. Tarvittaessa neuvoja auttaa hakemusten teossa ja antaa asiointiapua.

Kysymykseen tällöin tulevat lähinnä

- **veteraanikuntoutusasiat**
- **avustusasiat**
- **etuedet**

Sosiaalineuvoja käy sotaveteraaniyhdistysten tilaisuuksissa kertomassa veteraaneille kuuluvista palveluista ja etuisuuksista sekä niiden hakemisesta.

Sosiaalineuvojan kanssa voi pohtia ratkaisua myös erilaisiin arkielämän pulmiin.

Sosiaalineuvojan palvelut ovat maksuttomia. Tiedot ja keskustelut ovat luottamuksellisia.

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n sosiaalineuvojan yhteystiedot:

Riitta Huittinen
Linnanpellonkatu 20 A 4
70500 Kuopio
puh. 040 537 0031
email: riitta.huittinen@pp.inet.fi

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ry:n jäsenyhdistykset

Vuoden 2008 alusta lukien jokaisella yhdistyksellä on sosiaaliamies, joka auttaa yhdistyksen jäseniä sosiaalisissa asioissa kuten esim. hakemusten täyttämiseksi ja neuvoo pulmatilanteissa. Oman yhdistyksen sosiaaliamiehen tiedot saatte yhdistykseenne puheenjohtajalta tai sihteeriltä.

9. Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry.

Naisjärjestöllä on vuosittain myös avustustoimintaa. Avustuksia voivat hakea naisjaostojen jäsenet ja veteraanien lesket, joiden puoliso on ollut Sotaveteraaniiyhdistyksen jäsen.

Edellytykset avustuksen hakemiseen ovat samat kuin yllä olevassa Sotaveteraaniliiton tukien hakemisessa. Hakukaavake on eri ja on saatavilla naisjaostojen puheenjohtajilta ja sosiaali-neuvojalta.

Hakemus verotodistuksen ja kuittien kanssa palautetaan suoraan naisjärjestön toiminnan-johtajalle, jonka osoite on hakukaavakkeessa.

Naisten kunto- ja virkistysviikot

Suomen Sotaveteraaniliitto yhdessä Naisjärjestön kanssa on kahtena viime vuonna järjestänyt eri puolilla Suomea viiden vuorokauden kunto- ja virkistysviikon pienituloisille veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei ole kuntoutusoikeutta.

Hakemuksessa tulee olla tulokset, lyhyt kuvaus elämäntilanteesta, terveydentilasta sekä yhteystiedot. Lääkärintodistusta ei tarvita. Viikkoon sisältyy täysihoito, majoitus ja monipuolinen ohjelma. Viikko on maksuton lukuun ottamatta matkakustannuksia.

Tarkemmat tiedot ajankohdat ja paikat ilmoitetaan Sotaveteraani-lehdessä n:o 1 tai 2.

10. Rintamaveteraaniliiton tuki

Rintamaveteraaniliitto antaa avustuksia pienituloisille, ensisijaisesti ylimääräistä rintamalisää saaville veteraaneille, heidän puolisoilleen ja leskilleen.

Avustusten määrä eri kohteisiin, enintään:

- huoneistoremontit 700 €
- silmälasit 400 €
- hammaslääkäri-, lääke- ja hoito-
kulujen omavastuuosuuksiin 400 €
- apuvälinehankintoihin 500 €
- yksityisesti tehtyjen leikkausten
omavastuuosuuksiin 400 €

Hakemuskavakkeita saa osastojen puheenjohtajilta ja sihteereiltä, jotka toimittavat hakemukset eteenpäin.

Hakemuksessa on oltava:

1. Selvitys hakijan tuloista
 - ylimääräistä rintamalisää saavalta Kelan todistus
 - muilta hakijoilta kopio verotodistuksesta
2. Selvitys avustuksen käyttökohteesta
3. Selvitys kulujen kokonaismäärästä

4. Kuitit tai kopiot kuiteista
5. Hakijan tulee kuulua Rintamaveteraaniliittoon joko varsinaisena tai kannattajajäsenenä, naisjaoston tukijäsenyys ei riitä avustuksen saantiin
6. Huoneistoremontteja koskevilla hakemuksilla on oltava liitteenä korjausneuvojan lausunto.

Avustuksia ei myönnetä: (Sotavahinkosäätiön ohje)

- pitkäaikaishoidon maksuihin
- kuntoutukseen
- kaivo- ja vesijohtotöihin
- asunto-osakeyhtiöiden peruskorjauksiin, jotka rahoitetaan rahoitusvastikkeella
- eri vakuutusten korvauspiiriin kuuluviin vahinkoihin ja niiden omavastuuosuuksiin
- henkilöille, joiden sotainvaliditeetti prosentti on 10 tai enemmän.

Avustusta voidaan myöntää vain pienituloisille, bruttotulo enintään 12 000 euroa/vuosi, tähän summaan sisältyy rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä.

Kukin hakija voi saada avustusta vain kerran vuodessa.

10.1. Rintamaveteraanipiirin tuki

Rintamaveteraanipiiri järjestää joitakin virkistystapahtumia, mutta ei myönnä varsinaisia avustuksia. Erilaisiin kuntoutus- ja virkistystoimiin tarkoitettut varat piiri jakaa suoraan paikallisten osastojen käytettäväksi. Piirin puheenjohtajan ja piirisihteerin yhteystiedot löytyvät sivulta 30.

10.2. Osastojen tukitoiminta

Piiriltä tulevien varojen lisäksi useilla osastoilla on käytettävissään omia varoja veteraaneille suunnattuihin virkistystilaisuuksiin, apuvälinehankintoihin ja avustusten myöntämiseen, mm. kuntoutustoimintaan.

Osastojen yhteydessä toimivat naisjaostot ovat mukana osastojen virkistys- ja muissa toiminnoissa, mutta eivät yleensä järjestä omaa virkistys- ja avustustoimintaa.

Osastojen omista tuki- ja palvelutoiminnoista saa tietoja osastojen puheenjohtajilta ja sihteeriltä.

11. Pohjois-Savon Rintamanaiset ry.

Pohjois-Savon Rintamanaiset ry. jakaa Rintamanaisten liitolta tulleita varoja ikkunanpesuun, jalkahoitoon, hierontaan ja siivoukseen. Hengelliseen toimintaan ja virkistäytymiseen käytetään myös pieniä määriä yhdistykselle myönnettyistä varoista.

Liitolta on yhdistyksemme kautta mahdollisuus anoa avustuksia silmälasien ostoon, lääke- ja hoitokuluihin, joita anottaessa on esitettävä voimassaoleva verotodistus. Anomuskaavakkeita on saatavissa yhdistyksen hallituksen jäseniltä.

12. Sotainvalidien ja -veteraanien avustajatoiminta

Veteraaneilla ja heidän leskillään on mahdollisuus saada kotiapua.

Veteraanilta edellytetään jonkin veteraanijärjestön jäsenyyttä, mutta leskeksi jääneen puolison ei tarvitse liittyä järjestöön saadakseen palveluita.

Palvelumuotoja voivat olla: kauppa-, pyykki-, siivous-, ulkoilu-, tai jokin muu henkilökohtainen apu.

Avustajina toimivat työllisyysvaroilla palkatut henkilöt, jolloin ammatilliset taustat ja työsuhteen pituus vaihtelevat.

Yhteystiedot:

Kuopio ja lähikunnat, myös Vehmersalmi
Projektisihteeri Anja Siivola, Vuorikatu 27 A 5 krs, 70100 Kuopio
puh. 017 – 261 1760; GSM 044 3636 159
anja.siivola@dnainternet.net

Ylä-Savon kunnat
Projektipäällikkö Marjaana Kuosmanen, Sotilaskatu 4, 74100 Iisalmi
puh.017 – 817 748; GSM 040 737 4210
sotainva@dnainternet.net

Kuopion Veteraanien Kotiapurengas (toimii Kuopion kaupungin alueella lukuun ottamatta Riistavettä)
Vuorikatu 27 A 5 krs., 70100 Kuopio
puh. (017) 186 993, klo 8.00–12.30 arkisin

13. Vanhustyön Keskusliitto (asuntojen korjausneuvonta)

Vanhustyön keskusliitossa toimiva sotainvalidien ja veteraanien asuntojen korjausneuvonta sisältää veteraanin asunnon muutostöiden kartoittamisen, korjaussuunnitelman laatimisen ja hankkeen lupa- ja korjausarvion tekemisen. He avustavat myös avustushakemusten tekemisessä.

Asunnon korjaukseen liittyvää avustusta haetaan kotikunnalta, joka saa määrärahat Valtion asuntorahastolta valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa.

Avustusta myönnetään vähävaraisille 65 vuotta täyttäneille henkilöille enintään 40 % toteutuneista korjauskustannuksista. **Veteraaneilla** on mahdollista saada 30 % veteraanilisä, jos ruokakunnan bruttotulot eivät ylitä vuosittainen asetettuja tulo rajoja.

Hakuaika on keväällä.

Korjausneuvojen työ on maksutonta ja he antavat neuvoja myös puhelimitse asuntojen hoitoa ja kunnossapitoa koskevissa kysymyksissä.

Pohjois-Savon korjausneuvoja on Pentti Heikkinen
Kaartokatu 9 A 3
70620 Kuopio
puh. (017) 262 0071 tai 0400 371 586
email: pentti.heikkinen@vanhustyonkeskusliitto.fi

14. Lotta Svärd Säätiö

Kuntoutus

Lottapalveluksessa toimineilla naisilla on mahdollisuus saada Lotta-Svärd säätiön kautta ilmaista kuntoutusta. Kuntoutus on avokuntoutusta tai laituskuntoutusta.

Kuntoutuksen saamiseksi tulee säätiölle toimittaa seuraavat asiapaperit:

- Vapaamuotoinen hakemus. Hakemuksessa tulee ilmetä minkälaisissa tehtävissä, missä ja kuinka kauan on toiminut lottana/pikkulottana.
- Jäljennös mahdollisesta rintamapalvelutunnuksesta.
- Lääkärintodistus (B-lausunto)
- Kansalaisuus ellei suomi.

Kuntoutukset myöntää säätiön kuntoutustoimikunta.

Kuntoutusta annetaan seuraavasti: lotat 1920 syntyneet ja sitä ennen joka toinen vuosi; 1921 – 1928 syntyneet lotat 3 – 5 vuoden välein ja 1929 syntyneet ja pikkulotat saavat kerran kuntoutusjakson.

Avustustoiminta

Lotat voivat hakea Säätiöltä myös raha-avustusta henkilökohtaiseen terveydenhoitoon ja sairauskuluihin. Avustusten myöntämisestä päättää säätiön työvaliokunta.

Avustuksen saamiseksi tulee säätiölle toimittaa seuraavat asiapaperit:

- Vapaamuotoinen hakemus. Hakemuksesta tulee ilmetä minkälaisissa tehtävissä, missä ja kuinka kauan toiminut lottana.
- Avustuksen käyttötarkoitus (esim. silmälasit, hammaslääkäri, lääkekulut jne.)
- Kustannusarvio tai maksetut laskut
- Jäljennös verotodistuksesta
- Kansalaisuus ellei suomi.

Hakemukset lähetetään osoitteeseen: Lotta-Svärd Säätiö
Mannerheimintie 93
00270 Helsinki

Lisätietoja puh. (09) 4770 2881; huoltosihteeri Vanamo Määttä;
faksi (09) 2413 964, email: vanamo.maatta@lottasaatio.fi Kotisivut: www.lottasaatio.fi

15. Yksityinen palveluasuminen

Monet säätiöt ja yhdistykset sekä yksityiset ylläpitävät ja järjestävät palveluasumista.

Asunnot ovat omistus- tai vuokra-asuntoja ja ne ovat yleensä rakennettu ikä-ihmisten tarpeet huomioiden.

Yksityisen palvelutaloasumisen hinnastot ja maksuperusteet vaihtelevat. Hinnat koostuvat vuokrasta ja asumispalveluista, jotka yleensä tulevat kokonaisuudessaan asukkaalle itsensä maksettavaksi.

Tärkeää on, että siinä vaiheessa, kun suunnittelee muuttoa yksityisiin palvelutaloihin, mahdolliset tulevat kokonaiskustannukset selvitetään. Siinä vaiheessa, kun palvelujen tarve kasvaa, kasvavat myös maksut. Joskus ne saattavat muodostua ylivoimaisiksi.

16. Muu järjestötoiminta

Ikääntymisen myötä saattaa tulla lisää eri sairauksia tai vammautua. Suomessa toimii myös eri vammais- ja kansanterveystyöjärjestöjä, joitten keskeisenä toiminta-ajatuksena on yhdistää ja antaa vertaistukea samaa sairautta sairastaville ja tiedottaa eri etuisuuksista.

Suurimmilla järjestöillä on omat kuntoutusohjaajat. He antavat apua ja tietävät uusimmista apuvälineistä, jotka edesauttavat kotona selviytymistä.

Näistä järjestöistä ja niiden toiminnasta paikkakunnallasi saat tiedon kunnan sosiaalitoimistosta.

- **Ukki, minkä takia sinä out kuin kalju?**
- **Sotareissulla jouvuin pitämään niin paljo kypäree, niin se haato tukan irti.**
- **Vuan on se ollu melekonen kypärä kun on perriitynnä minulle asti.**

J.N. (Jokijärvi)

YHTEYSTIETOJA

Pohjois-Savon Sotaveteraanipiiri ry

pohjois.savo.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Puheenjohtaja Olavi Karttunen
Vuorikatu 10 A 6
70100 Kuopio
puh. (017) 261 7799
GSM 040 551 7160

Toiminnanjohtaja Eija Iivarinen
Toimisto
Kuopionlahdenkatu 31
70100 Kuopio
puh. (017) 262 3099

Piirin sosiaalineuvoja Riitta Huittinen
Linnanpellonkatu 20 A 4
70500 Kuopio
GSM 040 537 0031
email: riitta.huittinen@pp.inet.fi

Rintamaveteraanien Pohjois-Savon piiri ry

Puheenjohtaja Martti Rytönen
Laidinmäentie 109
74150 Iisalmi
GSM 0400 991 962

Piirisihteeri Ritva Juutilainen
Pesäkiventie 35
71520 Kaislastenlahti

Pohjois-Savon Rintamanaiset ry

Puheenjohtaja Aino Korhonen
Tiilisaarenkuja 1
70100 Kuopio
puh. (017) 262 0349

Sotainvalidien Veljesliiton Pohjois-Savon piiri ry

Kaartokatu 9 A 3, 70620 Kuopio
puh. (017) 261 1747

- ☐ toimisto on avoinna arkisin klo 8.00 - 16.00
(kesäisin 8.00 - 15.30)
- ☐ Sotainvalidien ja omaisten neuvontapalvelu

Korkeatasoista kuntoutusta ja laitoshoidtoa sotainvalideille ja veteraaneille

IISALMEN VELJESKOTI OY
Pohjolankatu 15
74100 IISALMI
keskus puh. (017) 830 71
fax. (017) 8307 711
<http://www.iisalmenveljeskoti.com>

Kuntouttavaa laitoshoidtoa sekä päiväsairaanhoidtoa sotainvalideille ja veteraaneille

IISALMEN VELJESKOTI OY
Kuopion yksikkö Alava
Kaartokatu 9
70620 KUOPIO
keskus puh. (017) 830 71
fax. (017) 8307 844
<http://www.iisalmenveljeskoti.com>

